

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An Clerici exempti sint à muneribus ciuilibus, seu publicis. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

cum Clericorum incōmodo extra forum ecclesiasticum trahi possunt *glos. in cap. indicatum 89. distinct. Felin. in capit. 2. numer. 2. vers. tene istam conclusionem de for. compet. Oldrad. conf. 11. Lucas à Penna in Rubr. de Apparit. Praef. Urb. nu. 2. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 562. Dian. par. 3. tr. 1. ref. 47. vers. non desunt, ubi citat Squilant. de Priuileg. cler. cap. 7. dub. 2. n. 57. Carol. de Grass. de effect. cler. eff. 1. num. 150. & alios: nec dissentit Abb. in cap. 2. num. 6. de for. comp. Thesaur. d. dec. 22. num. 7. vers. salit quarto: quibus addo Surd. cōf. 304. num. 11. & 12. lib. 3. ubi dicit, quod laicus Iudex non potest colonos, & conductores ecclesiae criminaliter vexare, quando sine eis ecclesia non gauderet rebus suis, nec frui posset suo priuilegio, & hanc sententiam tenet etiam Gratian. discept. 340. num. 4. 5. & 15. atque ita cōciliari possunt supradictae opiniones contrarie.*

S V M M A R I V M.

- 1 Munera ciuilia alia sunt patrimonialia, vel realia, alia personalia, alia mixta.
- 2 Quando Clerici teneantur ad onera realia.
- 3 An Clerici teneantur ad soluenda tributa.
- 4 Et an teneantur ad decimas praediales.
- 5 Clerici non tenentur ad onera ex aliqua necessitate imposita, & illa in totum, vel ex parte ces-

sante remouenda, vel minuenda.

- 6 Quoad Immunitatis priuilegium eodem iure censerent bona clericorum, & ecclesiae.
- 7 Eadem immunitate gaudent bona Clerico ab extraneo donata, ut ad sacros ordines promoueri posset.
- 8 Clerici à muneribus personalibus sunt exempti.
Quae dicantur munera personalia, ibidem.
- 9 Clerici non tenentur ad onera mixta.
- 10 Clerici non tenentur ad Collectas.
- 11 Forenses neque ad onera personalia, neque ad mixta tenentur, nisi adsit consuetudo in contrarium.
- 12 Mutata persona mutatur conditio rei.
- 13 Bartoli cautela reprobatur.
- 14 Portio collectarum, qua pro bonis in ecclesiasticos translatis erat soluenda, accrescit ceteris in eodem loco aestimatis.
- 15 Quid si immunitas non de iure, sed priuilegio Principis, vel consuetudine alicui competat.
- 16 Quam poenam incurrat imponens Clericis collectas, vel eas exigens.
- 17 Etiam Clerici in minoribus, vel prima tonsura initiati gaudent hac exemptione.
- 18 Quid si non habeant requisita Concilij Tridentini, vel si habitum assumpserint in fraudem collectarum.
- 19 Eodem priuilegio fruuntur Regulares

- gulares etiam Nonitij, equites 39 Si laicus habeat rem communē
Hyerosolimitani, ac S. Jacobi,
Calatraua, & alia personæ eccle-
siastica, ac Deo dicatae.
- 20 An clericus coniugatus sit exē-
pius a collectis, & gabellis.
- 21 An clericus, cui legata, vel ven-
dita fuit res, cum onere soluendā
collectas teneatur illas soluere.
- 22 Quid si Princeps imponat colle-
ctam Vassallis suis pro feudis, &
locis, quæ ab eo tenent.
- 23 An Clericus succedens in bonis
huiusmodi onere affectis, teneat-
ur soluere collectas præteritas.
- 24 Clerici regulariter non tenentur
contribuere in expensis, quæ fiunt
in refectione murorum Ciuita-
tis, viarum, & pontium: li-
mitatur num. 25. 26. 27. 28. 29
& 30.
- 31 An Clerici teneantur rescicere viā
ante domus suas.
- 32 Item an teneantur soluere mer-
cedem saluario, vel medico.
- 33 Clerici mittentes animalia ad
pascua communitatis cogi pos-
sunt ad soluendam mercedem.
- 34 Clerici tenentur pro damno dato
ab eorum animalibus.
- Quando pascua sunt communia
ciuibus, non potest vniuersitas
prohibere, ne clericorum anima-
lia ibi pascantur.
- Clerici non tenentur ad militum
hospitationem, neque ad gabel-
las, & alia onera.
- 36 An hæc immunitas extendatur
ad Clerici familiam.
- 37 Fratres, inter quos est Clericus,
habentes patrimonium indiui-
sum, an teneantur soluere col-
lectam.
- 40 Iudex ecclesiasticus potest cogere
fratres Clerici ad diuidendum
bona.
- 41 An familia clericici, eo absente,
gaudere debeat immunitate a
collectis, & gabellis.
- 42 Quando emergit aliquod dubium
circa priuilegium clericorum,
recurrendum est semper ad Iu-
dicem ecclesiasticum.

C A P. V.

An Clerici exempti sine a
muneribus ciuilibus,
seu publicis.

M Vneram ciuiliū tri-
plex est diuisio, qua-
dam enim patrimo-
nialia, seu realia di-
cuntur, quedam per-
sonalia sunt, alia mixta, vt in l.
ult. ff. de muner. & honor. realia
dicuntur, quæ ipsis fundis infixæ
sunt: personalia, quæ præstantur
a persona propter personam: mix-
ta verò eā sunt, quæ debentur a
persona propter rem Bald. in lom-
nes nu. 4. & 5: C. fin. conf. vel. reliq.
& c. His præmissis.

2 Dico I. clericos teneri ad onera
realia, dummodò sint certa
perpetua, & inuariabilia, ac bo-
nis propter bona, non autē pro-
pter personas imposita, ita Abb. in
cap. ex litteris num. 12. de Vit. &
bon. Cleric. Ferrett. conf. 167. nu. 11.

Eus-

Euerard. conf. 42. in princ. Franc. 6
 de Auet. conf. 132. sub. num. 1. vñ
 restat ergo videre Ruin. conf. 117
 num. 9. vol. 4. Vulp. in Prax. iudic.
 cap. 17. num. 13. Ricc. in Prax. for.
 ecclē. par. 3. ref. 130. & 134. & in
 collect. decis. 504. par. 3. & commu-
 nem dicit Bellett. in Disquis. cleric.
 tit. de exempt. cleric. & eorumdem
 honor. à muner. publ. §. 3. per tot.
 Bonacin. de Contract. disp. 2. q. 9.
 pun. 2. numer. 2. Rot. det. 42. nu. 11.
 & seq. par. 4. in Recent. & ideo te-
 3 nentur ad soluenda tributa, quia
 tributa sunt onera merè patrimo-
 nialia, & præstantur ex re prop-
 ter rem s. s. tributū 11. q. 1. c. tribu-
 tū 23. q. 8. Bart. in l. rescripto §. fin.
 num. 1. & 2. ff. de muner. & honor.
 Bald. in l. omnes num. 4. C. fin. cens.
 vel reliq. & c. quemadmodum
 4 etiam tenentur ad decimas præ-
 diales, ad quas tenentur etiam
 Regulares speciale priuilegium
 non habentes cap. commissum ex.
 de Decim. capit. fin. §. ceterum eod.
 tit. in 6. Monet. de Decim. cap. 5. q. 1.
 num. 18. & seq.
 5 Secus dicendum est de oneri-
 bus ex aliqua necessitate imposi-
 tis, & illa in totum, vel ex parte
 cessante remouenda, vel minuen-
 da: ad hæc enim neque ecclesia
 neque Clerici tenentur Azor. in-
 stit. mor. par. 1. lib. 5. cap. 13. quest. 1.
 Gutier. pp. 99. lib. 1. quest. 3. in. fin. 9
 Leo. in thes. for. ecclē. p. 1. cap. 14. nu.
 28. Vulp. d. cap. 17. num. 13. Ruin.
 conf. 111. num. 12. vol. 5. Rota in
 Brundusina Gabelle 13. Februarij
 1604. Coram Penia, quam refert
 Ricc. in Prax. for. ecclē. par. 3. resol.
 134. & est communis opinio; eodē

quippe iure censeri debent bona
 clericorum, & ecclesiarum quoad
 immunitatis priuilegium cap. non
 minus, & cap. aduersus de Imm.
 Eccles. cap. quamquam de censib. in
 6. & constat etiam ex Bulla Gene
 Domini can. 18. præsertim si ad eo-
 rum titulum Clericus fuerit ordi-
 natus glos. fin. in cap. Episcopus de
 Præben. fin. in cap. ecclesia sancta
 Mariae num. 10. vbi etiam Dec. n.
 71. de Cōstit. Bellett. loco cit. §. 5. n. 9.
 Dian. p. 1. tract. 2. ref. 40. quod pro-
 cedat etiam in rebus Clerico do-
 7 natis ab extraneo, vt ad sacros
 ordines promoueri posset, vt tra-
 dunt Doctores, quos refert & sequi-
 tur Barbo. in cap. non minus n. 4.
 de immun. ecclē.

8 Dico 2. Clericos etiam de iure
 civili à muneribus personalibus
 esse exemptos, vt constat ex l. 1. &
 2. C. de Episc. & Cler. & ideo non
 tenentur ad onera, quæ imponi-
 tur pro salario Prætoris, Medici,
 Magistri Grammatice, satellitum
 ceterorumque officialium, neque
 ad taxam salis: quia hæc sunt mu-
 nera personalia, quæ imponuntur
 per capita subditorum non habi-
 to respectu ad patrimonium Boff.
 in tit. de princip. numer. 100. Ruin.
 conf. 111. num. 12. vers. nec etiam to.
 5. Alexand. conf. 68. num. 3. Bursat.
 conf. 16. num. 31. vol. 1.

Dico 3. Clericos neque teneri
 ad onera mixta l. 1. & Auth. item
 nulla communitas C. de Episc. &
 Cler. d. cap. non minus & cap. ad-
 uersus vbi Doctores omnes ex de
 immun. ecclē. cap. 1. eod. tit. in 6. cap.
 quamquam de censib. in 6. vbi di-
 citur, quod clerici de iure diuino

ab huiusmodi exactionibus sunt
 immunes *clerm. present. eod. tit. de*
Censib. & constat etiam ex Bulla
Cana Domini can. 18. Vnde non
 valeret consuetudo in contrariū
o. fin. de consuet. Bellett. ubi sup. S. 1.
n. 11. Berous. conf. 31. nu. 17. vol. 1.

10 Ex quo infertur 1. quod Clerici
 non tenentur ad collectas: quia
 collectæ imponuntur personis pro
 rebus; & ideo non subditis im-
 poni nequeunt *d. a. ubi. item nulla*
communitas Bart. in l. rescripto §.
fin. num. 4. ff. de muner. & honor.
& conf. 180. m. 3. vol. 1. & alij apud
Bellett. d. tit. de exempt. cleric. & co-
rum d. bon. & c. S. 5. etiam si certæ
 sint, & determinatæ, siue perpe-
 tuæ, & impositæ ex ordinatione
 Principis: quia ex hoc non tolli-
 tur, quin fuerint impositæ perso-
 nis pro rebus *Ruin. conf. 117. nu. 4.*
& 9. vol. 4. & conf. 111. n. 12. vol. 5.
Franc. Aretin. conf. 232. nu. 1. vers.
sed tamen non obstante Gabr. co-
mun. cōclus. lib. 6. tit. de iur. immun.
concl. 2. num. 3. Euerard. conf. 42. in
princip. Io. de Neuizan. conf. 66. n. 16.
Bursat. conf. 16. num. 31. vol. 1.

11 Itā etiam, quia forenses subdi-
 ti non sunt, nec ad onera perso-
 nalia, neque ad mixta tenentur
 nisi adesset consuetudo legitime
 præscripta *Bart. in d. l. rescripto §.*
fin. num. 4. & in l. unic. C. de Aur. co-
romar. lib. 10. Franc. Aretin. conf.
232. sub num. 1. Io. de Neuizan. d.
conf. 66. num. 16. Curt. Iun. conf. 60.
num. 1. & seq. par. 1. Euerard. conf.
42. colum. 5. Bursat. conf. 16. nu. 31:
libr. 1. Gabr. d. lib. 6. tit. de iur. Im-
mun. conc. 2. num. 1. & seq. Alexan:
conf. 68. num. 12. lib. 3.

12 Quare corrui huiusmodi onus,
 ubi bona vel per successionem,
 donationem, emptionem, seu aliū
 quemcumque titulum perue-
 niunt ad ecclesiasticum: mutata
 enim persona mutatur etiam cō-
 ditio rei *c. nouerint 10. q. 1. Abb. in*
cap. ex litteris nu. 12. de Vit. & bon.
cleric. Barbof. in cap. non minus n.
4. de Immun. eccles. Bero. conf. 31. n.
15. & seq. lib. 1. Ferrett. conf. 167. n.
11. Gutier. pp. 99. lib. 1. q. 3. in fin.
Purpurat. conf. 582. num. 11. Guid.
Pap. decis. 382. Bellett. loco cit. §. 3. n.
 5. quod procedit, etiam si Cleri-
 cus emat bona in æstimo Ciuita-
 tis posita, & collectis per pactum
 generaliter obligata *Ricc. in Prax.*
for. eccles. par. 3. ref. 130. qui de com-
muni testatur; vel si ex statuto lo-
 ci caueatur, quod omnia prædia
 sita in territorio statuentium sint
 tributaria, & affecta onere tribu-
 torum pro collectis de cætero im-
 ponendis: quia. neque tunc ab
 vniuersitate seculari poterunt ec-
 clesie, vel clerici collectari pro
 prædijs, seu bonis, quæ postea
 ad ecclesias, seu clericos perue-
 niunt: quicquid dicat *Bart. in d.*
l. rescripto §. sciendum ff. de muner.
& honor. qui in hoc communiter
reprobatur, ut dicit Syluan. conf. 9.
num. 29. & conf. 32. num. 11. Abb. in
cap. fin. num. 13. de Vit. & bon. cler.
Theaur. decis. 234. nu. 5. Guad. Pap.
decis. 381. Azor. tom. 1. Instit. mor.
lib. 5. c. 13. in princip. Ricc. in Prax.
par. 3. ref. 133. Rota in d. Brandusi-
 na coram Penia. huiusmodi enim
 statuta irrita sunt & nulla per l. pri-
 uilegia. & a. ubi. cass. C. de sacros.
 eccles. cum non liceat oblique, ae

per

per indirectum quicquam contra ecclesiasticam libertatem introducere *Azor. loco cit. & alij communiter.*

- 14 Quare tunc portio collectarum, quæ pro bonis in ecclesiasticos translatis erat soluenda, accrescit ceteris in eodem loco æstimatedis, & sic in damnum vniuersitatis; ad quæ spectat integræ collectæ soluere *Aretin. conf. 132. ante n. 2. Bero. conf. 150. sub n. 36. vol. 3.* hoc tamen damnum refarcitur, quando bona clericorum ex legitimo titulo deueniunt ad laicos: tunc enim subiiciuntur oneribus communibus, cum amplius ad clericos non pertineant *Sylvan. conf. 9. nu. 5. add. ad Thesaur. decis. 116. vers. ceterum*, quia mutata persona priuilegiū propter personam concessum extinguitur *l. 1. C. de Impo. lucrat. descript. Sperell. dec. 35. num. 32.*
- 15 Secus esset, si immunitas non de iure, sed priuilegio Principis, vel consuetudine ita obseruata, alicui competit: quia in tali casu cedere debet in damnum ipsius Principis; & ideo tantò minus debet soluere vniuersitas de eo, quod debet, quantum importat rata Immunitatis prædictæ *glos. in clem. 1. de Censib. Ricc. in Collect. dec. 3109. par. 7.*
- 16 Imponentes verò Clericis huiusmodi collectas, siue alia onera, vel illa iam imposta exigentes etiã à sponte dantibus incidunt in censuras, & pœnas bullæ Cœnæ *can. 18. Bellett. in tit. de exempt. cleric. & eorum d. bon. à muner. pu. bl. §. 1. num. 5. & §. 2. num. 11. Ricc.*

in Prax. par. 2. ref. 183. Bonacin. de Censur. in part. disp. 1. q. 19. pun. 1. num. 1. & seq. & alij recentiores communiter. secus si in impositione collectarum nulla facta esset mentio clericorum, & exactores indistinctè exigent tam à clericis quam à laicis; tunc enim tantum inciderent in excommunicatione contentam *in cap. quamquam de censib. in 6.* quæ non est reseruata, ut dicit *Navar. in man. cap. 27. nu. 61. & 128. & conf. 6. num. 8. de censib. Quarant. in ver. Vctigat. vers. ut autem.* & ideo quilibet Sacerdos approbatus præuia satisfactione potest absolueret *cap. nuper de sent. excom.*

- 17 Hac autem exemptione gaudet tam Clerici Beneficiati, & in sacris constituti, quam prima tonsura, vel minoribus ordinibus insigniti *Guid. Pap. decis. 83. Dian. p. 4. tr. 1. ref. 32.* etiam si non habeat requisita concilij *sess. 23. de ref. c. 6.* quia ibi Concilium solum abstulit priuilegium fori, non autem cetera priuilegia Clericis competentia de iure communi, ut declarat *Sacr. Congregatio teste Diã. par. 1. tr. 2. ref. 37. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 4. ref. 459. Garc. de Benef. par. 2. cap. 3. numer. 5. in fin. ex quo infert Ricc. loco citato Dian. ubi supra ref. 44.* quod etiam si Clerici non habeant animum permanendi in Clericatu, vel habitum assumperint in fraudem collectarum, adhuc à collectis essent immunes. Immo addit idem *Ricc. in Prax. ut supra par. 3. ref. 129.* quod neque hæreditas iacens Clerici potest collectari: quia dicitur hære-

- hereditas iacet, persona Clerici fingitur viuere: & ideo durat priuilegium.
- 19 **Hoc** e priuilegio fruuntur Regulares tam professi, quam nouitij; item Equites Hyerololimitani, ac S. Iacobi, Calatraua, & alia persona ecclesiastica, ac Deo dicatae *Barbos. in c. aduersus de Immunit. ecclies. & de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 13. num. 14. Dian. par. 1. tr. 2. ref. 38. & 50. Ricc. in Prax. par. 3. resol. 132. & par. 4. ref. 174. & alij.*
- 20 Supradictam tamen conclusionem limitant Doctores in Clerico coniugato, qui ad gabellas, & collectas tenetur *ex cap. vn. de Cler. coniug. in 6.*
- 21 Limitant 2. si Clerico legata fuerit res cum onere soluendi collectas; quia hoc etiam casu tenetur soluere, vel remdimittere *Felin. in c. Ecclesia Sancte Mariae num. 77. de constit. Azor. to. 1. Instit. mor. lib. 5. cap. 13. vers. secundo sciendum Ricc. in Prax. par. 3. ref. 133. Mart. de Iuris. d. par. 4. cas. 14. in fin. Vulp. in Prax. iudic. cap. 17. num. 14. idem dicendum, quando res venditur clerico cum tali onere: quia tunc onus istud habetur loco pretij, & ecclesia potest in se assumere hoc onus: dummodo non sit personale, ad quod ecclesia, & Clerici nullo casu compelli possunt *Carol. de Grass. eff. 3. num. 275. & seq. vnusquisque enim rei suae moderator est, & potest in ea imponere onera sibi bene visa l. in re mandata C. mandat. neque libertas ecclesiae in tali casu laeditur: quia ecclesia non est immunis a contractibus, sed tunc**
- lederetur, quando bona ecclesiarum, vel clericorum per statuta, seu leges laicorum Principum huiusmodi oneribus subiceretur *Mart. ut supra par. 4. cas. 14. nu. 7.*
- 22 Limitant 3. quando Princeps imponit collectam vassallis suis pro feudis, & locis, quae ab eo tenentur: tunc enim si Clericus ab eo feuda, aut loca teneat, pro illis teneretur soluere collectam *Ricc. ubi supra d. par. 3. ref. 133. Sbrozz. lib. 2. q. 26. num. 25. Barbos. in cap. verum. num. 5. de for. comp.*
- 23 Addit Ricc. loco cit. d. ref. 133. *Vulp. in Prax. Iudic. cap. 17. nu. 19. Thesaur. dec. 234. nu. 8.* quod Clericus succedens in bonis huiusmodi onere affectis tenetur soluere collectas praeteritas, vel remdimittere.
- 24 Infertur 2. quod regulariter Clerici non tenentur contribuere in expensis, quae fiunt in refectio-nurorum Ciuitatis, viarum, & pontium; quia haec etiam onera imponuntur personis pro rebus; nullo enim iure cauetur, fundos, seu bona ad huiusmodi onera esse obligata *Abb. in cap. non minus num. 18. versus fin. de Immun. ecclies. late Bollett. d. tit. de exempt. cle. & eorumdem bonor. & c. 9. 2. nu. 1. & seq. Bart. in l. ad Instructiones C. de Sacros. Eccles. Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 13. numer. 6. Dian. par. 1. tr. 2. ref. 39.* ita etiam, quando in parlamenti praebet aliquod donatium Principibus saecularibus pro custodia Regni, reparatione Pontium, turrium, &c: non tenentur ad illud soluendum **Regulares, aut alij ecclesiastici**
Lezan.

- Lezan. in Suram. qq. Reg. to. 1. c. 11. num. 26. & alij plures apud Dian. par. 1. tr. 3. ref. 22.*
- 25 Contrarium tenent alij apud *Cavalcan. decis. 44. nu. 100. par. 1. qui putant Clericos teneri ad onera, & expensas, quotiescunque tractatur de causa concernente communem utilitatem Clericorum, & laicorum:*
- Sed hæc opinio intelligenda est concurrentibus infrascriptis cõditionibus: quarũ prima est, vt adsit communis utilitas, vel necessitas: secunda quod onus sit tale, vt ad illud substinendum facultates laicorum non sufficiant: tertia, vt consentiat totus clerus simul cum Episcopo: quarta vt prius consulatur Romanus Pontifex: quinta vt Clerici ab Episcopo, non autem a ministris laicis ad huiusmodi onera compellantur *cap. non minus, & cap. aduersus & ibi DD. communiter de Immun. eccles. sexta, vt onus sit reale, vt decisum refert Barbof. d. par. 2. all. 13. num. 7.*
- 26 Obseruant tamen Doctores, ad hoc requiri necessitatem præcisã, cui aliter nec prouideri, nec occurrì possit, nisi Clerici cum laicis contribuant *Barbof. in d. capit. non minus num. 6. Cavalcan. d. par. 1. decis. 44. nu. 100. vbi dicit, quod causa debet esse vrgens, & necessaria immediatè, nõ mediatè Rot. in d. Brundusina Gabelle 13. Febr. 1604. coram Penia.*
- 27 Obseruant 2 Ecclesiam, & Clericos solum teneri in subsidium, hoc est quando facultates Principis, & laicorum non essent per se sufficientes: & tunc ad illud residuum tenerentur Clerici pro eorum rata: nec sufficeret, quod opus concerneret publicam utilitatem, & etiam ipsius ecclesię, vel Clerici *Abb. in d. cap. non minus num. 18. Bero. conf. 31. nu. 13. lib. 1. Dian. par. 5. tr. 1. ref. 11. Cavalcan. d. decis. 44. num. 100. tunc autem laicorum facultates non sufficere censendum est, quando laici propter gabellam imponendam cogentur se eis priuare, quæ quotannis sibi necessaria essent ad viuendum secundum cõuenientiam sui status, vt d. Menoch. apud Dian. par. 1. tr. 2. ref. 134. & par. 5. tr. 1. ref. 11.*
- 28 Obseruant 3. itã requiri consensum totius cleri, vt nõ sufficiat consensus Episcopi cum Capitulo: quia quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari *Bero. d. conf. 31. n. 13. lib. 1. Bellett. loco cit. §. 2. num. 10. Dian. d. par. 5. tr. 1. ref. 11. Rota in d. Brundusina coram Penia. verum si Clerici in casu vrgentis necessitatis consensum præstare nolint, sufficeret consensus Episcopi; & Princeps, seu Populus in tali euentu poterit officiũ superioris ecclesiasticæ implorare, vt clericos ad collectam soluendam compellat *Barbof. in d. cap. non minus numer. 6. vbi citat Menoch. conf. 800. num. 15. Bellett. d. §. 2. num. 9. Surd. conf. 301. n. 67. Carol. de Grass. de effect. Cler. off. 3. num. 241.**
- 29 Obseruant 4. quod si tanta esset necessitas, vt sine periculo, aut scandalo ad summum Pontificem recurri non possit, tunc sufficeret

con-

- consensus Episcopi, & Cleri *Vulp. in prax. iudic. cap. 17. numer. 12. & alij permulti apud Dian. par. 1. tr. 2. ref. 133. & par. 5. tr. 1. ref. 111. vbi etiam notat, quod hæc necessitas contingere potest in exactio- ne, quæ ad vnum actum, vel ad breue tempus fit; nam si longiori tempore sit duratura, necessa- riò consulendus erit Summus Põ- tifex ad huiusmodi oneris conti- nuationem.*
- 30 Obseruant 5. Clericos in hoc casu teneri ex vi directiua ratio- nis, non autem vi coactiua *Abb. in d. cap. non minus num. 18. de Immun. eccles. Purpurat. conf. 335. vol. 1. & cõs. 485. vol. 2. Bellet. d. 9. 2. num. 3. naturalis enim ratio om- nes ligat, vt d. S. T. bo. 1. 2. q. 95. ar. 2*
- 31 Vnde ecclesia, & Clerici tenen- tur etiam reficere, seu reparare viam ante domus suas *Purpurat. d. conf. 335. numer. 2. Bart. & alij cõmuniter in d. l. ad instructiones C. de Sacros. Eccles. Dian. par. 1. tr. 2. ref. 76. Vulp. in Prax. iudic. cap. 18. num. 7. item tenentur soluere mercedem saltuario, siue Cam- pario, qui custodit agros tam lai- corum, quam ecclesiæ *Bursat. conf. 42. nu. 15. vol. 1. Vulp. in Prax. iudic. cap. 17. nu. 11. vbi citat Matt. conf. 311. num. 1. & conf. 280. nu. 6. lib. 2. Castrens. conf. 424. lib. 2. Carol. de Grass. eff. 3: num. 371. & seq. & alios, & communem dicit Bellet. d. iit. de exempt. cleric. & eor. bon. & c. §. 6. vbi nu. 6. addit: quod tene- tur etiam ad solutionem onerum pro medico cõmunitatis, si eius opera vti voluerint, vel vfi fue- rint; hæc enim appellari non pos-**
- sunt onera, sed potius mercede- saltuarij, & Medici, ad quas om- nes tenentur de iure diuino *iuxta illud, dignus est operariu. mercede sua cap. 1. de sepult. clem. 2. §. verum eodem tit. in 6: in his tamen, & alijs similibus casibus cogendi sunt ab Episcopo vt d. Vulp. d. cap. 18. num. 7: & alij com- muniter.*
- 33 Ità etiam si Clerici mittunt animalia ad pascua communita- tis, cogi possunt ad soluendam, mercedem, prout alij, *Purpurat. conf. 324. n. 10. lib. 1. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. ref. 133. quemad- modum tenentur etiam pro dam- no dato ab eorum animalibus, Ricc. in Collect. dec. 165.*
- 35 Si verò pascua essent com- munita ciuibus, non posset Vni- uersitas prohibere, nè clerico- rum animalia ibi pascantur: quia etiam Clerici sunt ciues *Paul. de Cast. conf. 257. vol. 2. Soccin. Iun. conf. 80: Bertr. conf. 92. p. 3: quos re- fert Vulp. d. cap. 18. n. 11. & 12. vbi id extendit non solum ad Cleri- cos originarios, sed etiam ad alienigenas, qui habent ibi be- neficium curatum, aut residen- tiam requirens: quia tunc sortiū- tur domicilium *iuxta l. ciues C. de Incol. lib. 10.**
- 36 Infertur 3. quod clerici non tenentur ad militum hospitatio- nem, aut alimoniam, neque ad alia onera bellica non obstante quauis consuetudine; hæc enim sunt onera mixta *cap. 1. vbi Abb. num. 4. de immun. eccles. idem Abb. in cap. non minus num. 17: eod. tit. Bart. in repet. l. placet in fin. C. de Sacros.*

Sacros. eccles. Nat. conf. 409. n. 3. & seq. tom. 2. Riminald. sen. conf. 740. n. 12. vol. 4. Bellett. d. tit. de exempt. cleric. & cor. bon. à muner. publ. §. 7. num. 1. idem dicendum est de gabellis, & alijs similibus oneribus elem. presenti ubi DD. de censib. Euerard. conf. 42. in princ. Azor. in stit. mor. par. 2. lib. 9. cap. 11. vers. in dubium vocatur.

37. Hæc autem immunitas hospitandi milites extenditur etiam ad clericorum familiam, fratres, aliosque coniunctos simul habitantes cum ipsis Clericis latè Car. de Grass. eff. 3. nu. 122. Surd. conf. 301. num. 80. vol. 3. Sperell. decis. 41. nu. 77. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 3. ref. 28. Dian. par. 4. tract. 1. resol. 32. quemadmodum immunitas à munere hospitij, & ab alijs muneribus publicis concessa Doctori ad eius fratres, & familiam extenditur Car. de Grass. loco cit. num. 125. Dian. ubi supra & alij per l. Medicos C. de profess. & Med. lib. 10. cuius dispositio procedit, etiam si talis Doctor actu non legat, cum textus indistinctè loquatur Guid. Pap. decis. 88. & ibi Add. litt. E. quãuis contrarium teneat Ricc. in Collect. dec. 3. 109. par. 7.
38. Ità etiam fratres, inter quos est Clericus, habentes patrimonium indiuisum non tenentur soluere collectam, seu gabellas: quia socius cõsequitur immunitatem ab oneribus concessam suo Consoncio glosin l. fin. C. de mun. & honor. lib. 10. Cephal. Conf. 661. nu. 78. lib. 5. Surd. conf. 301. num. 80. to. 3. Unde maior habens rem communem cum minore ratione con-

xitatis ex illius persona gaudet restitutione in integrum' glosin l. vn. C. si in commun. eademq. causi. & c. Odd. de restit. in integ. q. 46. ar. 4. ver. in contrarium, ubi dicit, hæc esse magis communem Cephal. conf. 661. num. 76. lib. 5.

39. Hinc etiam fit, vt si laicus habeat rem communem cum ecclesia, non erit locus præscriptioni, nisi tantum temporis effluerit, quantum ad rem ecclesie prescribendam requiritur Ias. in l. emancipati nu. 17. C. de Collat. V. in dec. 521. num. 19. Nat. conf. 590. nu. 17. tom. 3. Surd. conf. 301. num. 83. vol. 3. neque laici ligantur statutis laicorum respectu iuris indiuidui, quod habent' cum clericis Aret. conf. 25. sub num. 3. vers. circa secundum Car. de Grass. eff. 2. num. 55.
40. Verum quia Clericus gaudere debet immunitate pro ea tantum parte, quæ ad illum spectat, vt d. Car. de Grass. eff. 3. nu. 186. Couar. pp. 99. cap. 34. nu. 2. idè Iudex ecclesiasticus ex officio cogere potest laicos ad diuidendum bona, vt sciri possit, quota sit portio, pro qua collecta est soluenda l. 2. C. Quan. & quib. quarta pars specul. in rubr. de cler. coniug. nu. 13. Mart. de iurisd. p. 4. cas. 12. sed ante factam diuisionem nemo soluere tenetur, neque facta diuisione tenentur ad onera præterita, sed tantum ad futura Nat. conf. 1. num. 10. & 11. tom. 1.
41. Vltimò notandum est, quod etiam clerico absente tales coniuncti, & familiares, quos ipse Clericus in sua domo alere consueuit, & eis teneretur, si præsens est

fer, alimenta præstare, huiusmodi immunitate à collectis, & gabel-
lis frui debent *Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 329.* Et ita decisum
per regiam audientiam Apuleæ re-
fert *Vulp. in Prax. iudic. cap. 17. n. 3.*
vbi etiam dicit, quod Camera
summarie consuevit expedire
prouisiones ad fauorem clericor-
um non solum pro familia, sed
etiam pro omnibus, & quibuscū-
que colentibus prædia eorum.
42 Hæc autem cognitio, an pri-
uilegium Clerici extendatur ad
eius familiares, seu coniunctos,
spectat tantum ad Iudicem eccle-
siasticum, vt d. *Ricc. in Prax. vt su-
pra par. 2. ref. 393.* vbi etiam ob-
seruat, quod quando emergit ali-
quod dubium circa priuilegium
clericorum, recurrendum est sem-
per ad Iudicem ecclesiasticum.

S V M M A R I V M.

2 Clericus Negotiator regulariter
non excusatur à solutione gabel-
la, limitatur num. 2. & seq.

C A P. VI.

Vtrum Clericus Negotia-
tor teneatur soluere
gabellam.

1 Clericus negotiator
non excusatur à so-
lutione gabellæ *elem. presenti vbi glos. ver. non negociandi de
Gensib. cap. quamquam vers. quas
nō causa negociandi eod. tit. in 6. Vnde
teneatur ad omnium vestigaliū*

solutionem non secus ac laicus
*Natt. conf. 139. num. 4. vol. 1. Car.
de Grass. de eff. lib. Clerico. eff. 3. nu.
176. Bursat. conf. 42. num. 8. & 9.
vol. 1. & alij communiter.* ita etiam
& filcus aliquid adduci faciat grã-
tia negociandi, ad gabellas tene-
tur *h. vniuersi C. de Vestig. al. Roland.
conf. 61. num. 23. vol. 4.*

Dicitur autem negotiator, qui
aliquid emit, vt vendat absque
mutatione eius, *Nau. in man. c.
27. num. 128.* & ad hunc effectum
requiruntur plures actus, ita vt nõ
sufficiat se mel tãtũ emere, vel vè-
dere, vt dicunt DD. quos refert, &
sequitur *Barbos. de offic. & pot. Ep.
par. 2. all. 13. num. 11.*

Hæc tamen conclusio limitatur
primò, vt non habeat locum in
rebus, quæ in clericorum, & eor-
um familiæ usum vehuntur, pro-
quibus ad pedagiorum, seu ve-
stigalium solutionem Clerici non
teneantur *Boss. in tit. de Princip. nu.
178. Bursat. conf. 42. num. 17. vol. 1.*
quoniam vnusquisque etiam sæ-
cularis de talibus rebus gabellam
soluere non debet. *vniuersi C. de
Vestigal. & idẽ nequẽ Clericus
coniugatus in tali casu ad huius-
modi solutionem tenetur: quic-
quid dicat Bellott. tit. de exempt.
Clerico. & cor. honor. à muner. publi
S. 6. nu. 2.* Vnde si statutum pro-
hibeat, nè extrahatur frumentum
de comitatu, vel certo territorio,
non intelligitur de eo, quod quis
extrahit vsus sui] causa *Bart. in l.
cetera S. sed & si quis num. 4. ff. de
leg. 1. quem sequuntur communiter
scribentes, vt d. Roland. conf. 71. tit.
14. 15. & 16. vol. 4.* & hæc procedunt
etiam